

Posudek na disertační práci

**Petr Zemek, *Reformace, protireformace a rozvinutí protireformačního katolictví v Uherském Brodě – křesťanská víra v proměnách času*
Evangelická teologická fakulta UK v Praze, Katedra církevních dějin, 2006**

Předložená a posuzovaná disertační práce v rozsahu 417 stran je příkladem mimořádného zaujetí autora pro zvolené téma, jeho péle a počáteční badatelské erudice. V době, kdy jsem zpracovával tento posudek, práce již vyšla tiskem. Také tato okolnost je dokladem zdravé ctižádostivosti, ale především autorových mimořádných předpokladů pro další vědeckou činnost. Nepochybně se v posuzované práci odráží rovněž svědomité a velmi erudované vedení prof. PhDr. Noemi Rejchrtovou.

Disertační práci rozčlenil autor mimo úvod a přílohy do tří exkurzů, z nichž každý je věnován v chronologickém sledu jednotlivým údobím vývoje náboženského života v Uherském Brodě (Exkurs 1: Ekleziologie Jednoty bratrské a reformace; Exkurs 2: Konfese v kontextu vývoje křesťanských skupin Moravy 16. století; Exkurs 3: Pressiovo pojetí eucharistie na pozadí bratrského). Z formálního hlediska se mohl autor vyhnout zbytečnému číselnému označování jednotlivých částí kapitol a omezit se na pouhé nadpisy. U prací ve společenskovědní oblasti působí toto komplikované číslování kapitol, podkapitol a dalšího dělení příliš technickým (inženýrským) způsobem. Tuto poznámku však považuji za ryze okrajovou a nepodstatnou. Je to spíš vada na „kráse“ než na vlastním obsahu.

Na první pohled může soustředění pouze na poměry v městě Uherském Brodě působit fragmentárně. Autor si byl již na základě předcházejících studií (např. vydání Bartoškovy kroniky) vědom, že právě město Uherský Brod skýtá mimořádné možnosti. Jednak po stránce pramenné základny a jednak svou mimořádnou dějinnou situací. Prameny, ať úřední povahy nebo narativní, se zdaleka nedochovaly v kompletní podobě. Přesto jejich množství a vypovídací hodnota poskytuje bystrému a erudovanému badateli neobvyklé možnosti při jejich rozboru a výkladu.

Rovněž poměry ve městě na hranicích Moravy a Uher (obě země ve sledovaném období mají vlastní a od sebe značně odlišnou situaci, a to nejen po stránce náboženské) skýtají jedinečné možnosti zachytit právě na příkladu jednoho místa (autor pro tuto situaci používá vhodný pojem „mikrohistorie“) vývoj společnosti od 16. do 18. století. Na to konečně poukazuje i starší literatura. Zemkova práce se však zdaleka neopírá pouze o dřívější dějepisné práce, ale je založena na vlastním studiu pramenů. Ke starší literatuře přistupuje kriticky, a to nejen po metodické, nýbrž i věcné stránce. Výsledky jeho práce jsou skutečným přínosem nejen pro hlubší poznání dějin města Uherského Brodu. Vývoj náboženských, ale i společenských, politických a hospodářských poměrů v Uherském Brodě lze vztáhnout nejen na širší region moravsko-uherského pohraničí, ale v mnoha ohledech i na situaci na Moravě.

Za zvláště přínosnou je třeba považovat snahu o detailní poznání jednotlivých stránek náboženského života Jednoty bratrské, reformačních proudů a katolické církve v době protireformace a rekatolizace. Autor plasticky sleduje vývoj náboženského dění od vlivů husitství a novoutrakvismu, přes příchod a vzestup Jednoty bratrské, ke kontaktům s obnovujícím se katolicismem až po jeho vítězství nad reformační tradicí.

Po metodické a heuristické stránce nelze práci vytknout žádný závažnější prohřešek. Autor postupuje ve svém výkladu chronologicky, ale nesleduje pouze vnější události, jejich časový sled, nýbrž často podrobně rozebírá náboženské a teologické spory mezi představiteli katolické strany a nekatolíků. Primární teologické školení autora (absolvent CMTF UP v Olomouci) dává mu předpoklady k dobré orientaci v dobové teologické konfrontaci a argumentaci.

Při věcném a poznámkami bohatě dokládaném výkladu nepostrádá Zemkova práce vysokou jazykovou kulturu, bohatou slovní zásobu a nesporné literární nadání. Text práce je i přes rozsáhlou faktografii velmi čtivým dílem. Rovněž grafické stránce disertace věnoval autor mimořádnou péči. Pečlivost je patrná z celého předloženého díla stejně jako z každé jednotlivé části a stránky.

Disertační práci Petra Zemka hodnotím jako mimořádně zdařilou a proto ji mohu také vřele doporučit k přijetí a obhajobě.

Prof. PhDr. Miloslav Pojzl,
vedoucí

Katedry církevních dějin a dějin křesťanského umění
CMTF UP v Olomouci

V Olomouci 12. dubna 2007